

Õppekava Kadrina Keskkool Autokool / B-kategooria õpe / Algaste / Eesti

1. Õpiväljundid teemade lõikes

2. Lõppastme koolituse õpiväljundid

1. Õpiväljundid teemade lõikes

T1 Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitust õpilane:

- * teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
- * teab õppetöö korraldust;
- * teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;
- * on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruises seatud juhi koolituse eesmärgid.

T2 Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitust õpilane:

- * on valmis vastutama oma õppimise eest;
- * on koostanud individuaalse õppeplaani;
- * teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

T3 Liiklus kui süsteem

Pärast koolitust õpilane:

- * teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- * teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;
- * mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
- * teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

T4 Ohutu liiklemise põhimõtted

Pärast koolitust õpilane:

- * mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuhte hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
- * teab piki- ja külgsuhte ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
- * teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
- * on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

T5 Teiste liiklejatega arvestamine

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi;
- * teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid;
- * teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte

sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;

- * omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
- * mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
- * on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

T6 Sõiduki turvalisus

Pärast koolitust õpilane:

- * mõistab sõiduki kasutusjuhendiga tutvumise olulisust;
- * teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende töö põhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);
- * teab turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
- * teab sõitjate- ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamise nõudeid;
- * teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid;
- * teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehno seisundi nõudeid;
- * teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel;
- * teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.

T7 Inimene sõidukijuhina

Pärast koolitust õpilane:

- * teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- * teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- * teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- * on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks;
- * on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises;
- * teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.

T8 Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, kuidas sõitu ohutult alustada;
- * teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet;
- * teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid;
- * teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;
- * on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.

T9 Sõidujärjekord sõites

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;
- * omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- * on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

T10 Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis

Pärast koolitust õpilane:

- * teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid;
- * teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas;
- * omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- * on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

T11 Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine

Pärast koolitust õpilane:

- * teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid;
- * teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda;
- * on motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima.
- * teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.

T12 Käitumine liiklusõnnetuse korral

Pärast koolitust õpilane:

- * teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;
- * teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.

T13 Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

- * teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi;
- * teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata;
- * teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis;
- * on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.

T14 Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha;
- * mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- * on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima;
- * teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).

T15 Keskkonda säästev sõiduki kasutamine

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;
- * oskab leida sõiduki kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
- * teab, kuidas jälgida kütusekulu;
- * on motiveeritud sõidukit kasutades keskkonda säästma;
- * mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

T16 Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Pärast koolitust õpilane:

- * teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada;
- * teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.

T17 Peatumisteelekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
- * mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
- * mõistab erinevate tee- ja ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele;
- * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.

T18 Pimeda ajal sõiduki juhtimine

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;
- * mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tuled õigesti kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
- * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna;
- * saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.

ET Teooriaeksam

2.2 Praktika

S1 Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut;
- * oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;
- * oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;
- * oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;
- * teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;
- * on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjalt.

S2 Sõiduki käsitsemine

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel;
- * teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- * on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.

S3 Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;
- * omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;
- * oskab peatuda ja parkida teel;
- * teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- * mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

S4 Sõiduki juhtimine eri liiklusolukordades

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt;
- * omab teel sõitmisel erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi;

- * teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- * mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmise seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- * on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
- * on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
- * on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

S5 Mõõdasõit, möödumine ja überpõige

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab hinnata ohutuks möõdasõiduks vajalike eelduste olemasolu;
- * mõistab, et möõdasõit ei ole kohustuslik manööver;
- * oskab ohutult möõda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
- * oskab käituda möõdasõidetava rollis;
- * oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest, mis on seotud möõdasõidu, möõdumise, überpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat

S6 Sõiduki juhtimine plaanitud teekonnal

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita;
- * mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- * on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
- * sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine;

S7 Keskkonda säästev sõiduki juhtimine

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt;
- * mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist;
- * on motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- * on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

S8 Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab sooritada äkkpidurduse;
- * mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
- * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.

S9 Pimedal ajal sõiduki juhtimine

Pärast koolitust õpilane:

- * oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha;
- * mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust;
- * teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte;
- * oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske;
- * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

S10 Sõit individuaalse programmi alusel

Kui õpilane ei ole saavutanud õppesõidu teemade õpiväljundeid siis kantakse sõidutund mis ületab 30 tunni mahtu kuid ei ole sõidueksam õpingukaardile tähisega S 10. Nende tundide raames tuleb keskenduda õpilase nõrkadele külgedele ja õpiväljundite saavutamisele.

ES Sõidueksam

Pärast koolitust õpilane:

- * on saavutanud mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooninõuete taseme.

2. LÕPPASTME KOOLITUSE ÕPIVÄLJUNDID

Teooriaõpe

TL 1. Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teoludes.

Pärast koolitust õpilane:

- * teab ohte suurendavaid tegureid liikluses;
- * mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid;

- * teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;
- * tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- * on motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.

TL 2. Libedasõidu riskivältimise praktikum

Pärast koolitust õpilane:

- * teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
- * mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
- * mõistab, et libedal teel on pidurdusteed palju pikem kui kuival asfaldil;
- * mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteeda pikkus erinev;
- * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.

Sõiduõpe

SL 1. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine

Pärast koolitust õpilane:

- * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest;
- * on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

SL 2. Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine

Pärast koolitust õpilane:

- * omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest;
- * oskab äkkpidurdamist;
- * oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid;
- * oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektoorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel;
- * mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud;
- * on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.